Aatsitassatigut oqartussat 2015

Kalaallit Nunaanni aatsitassanik atuinermi ASN pillugu nassuiaatip (Avatangiisinut Sunniutinik Nalilersuinerit) suliarineranut najoqqutassat

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

Imarisal

1 Aallaqqaasiut 4

1.1 Tunuliaqutaa 4
1.2 ASN pillugu nassuiaatip siunertaa 4
1.3 ASN Pillugu nassuiaammi tunngavigineqartut 4
1.4 ASN pillugu nassuiaammut piumasaqaatit 5
1.5 Aningaasartuutit 5

2 ASN pillugu nassuiaammut atatillugu suliap ingerlasarnera 6

2.1 Aallaqqaasiut 6
2.2 ASN pillugu nassuiaatip piareersarnerani aqqusaagassat 6
2.3 ASN pillugu nassuiaatip imaa 7

3 Avatangiisinik misissuinermi najoqutassaq 8

3.1 Aallaqqaasiut 8
3.2 Avatangiisini tunuliaqutaasunik misissuinerit 9
3.2.1 Akuutissanut toqunartunullu tunngasut 9
3.2.2 Akornusersuinermut tunngasussuteqartut 10
3.2.3 Sumiiffimmi atuinermik misissuineq amma sumiiffimmi ilisimasat 10
3.3 Pilersaarummut attuumassuteqartut avatangiisinik misissuinerit 10
3.3.1 Avatangiisini akuutissanik misissuinerit 10
3.4 Avatangiisitigut misissuinerit allat 11

4 Imermi avatangiisinut aniatitsinerit silaannarmilu avatangiisunut aniatitsinerit pillugit piumasaqaatit 12

4.1 Imermut aniniatitsinerit silaannarmilu avatangiisinut aniatitsinerit 12
4.2 Avatangiisit pitsaasusissaanut killissarititaasut 12
4.3 Nipiliorneq 12

5 Avatangiisitigut aqutsinissamut pilersaarut 13

6 Avatangiisitigut nakkutiginninnermut pilersaarut 14

7 Nassaat itsarsuarnisat 15

8 Matuneqarnissaanut pilersaarutit 15

9 Tamanut ammasumik tusarniaanerit 16

Ilanngussaq 1. Kalaallit Nunaanni aatsitassanik atuinermi ASN pillugu nassuiaammut imarisat nalunaarsorsimaffianut oqaaseqaatit 17

Ilanngussaq 2. Aatsitassarsiornermi Kalaallit Nunaanni erngup pitsaassusaanut piumasaqaatit 22

Ilanngussaq 3. Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermut avatangiisitigut ilaannaap pitsaasuusaanut piumasaqaatit 24

1 Aallaqqaasiut

1.1 Tunuliaqutaa

ASN pillugu nassuiaatip (Avatangiisinut Sunniutinik Nalalilersuineq) suliarineqarnissaanut najoqqutassat uku aatsitassarsiorfinnut Kalaallit Nunaanni ingerlataqartunut atuupput.

Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit inatsisartut inatsisaat nr. 7, 7. december 2009-imeersumi (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit), kingusinnerusukkut allannguuteqartinneqartumi aalajangersakkanut naapertuuttumik aatsitassarsiorfiit ASN pillugu nassuiaasiussapput, tamanut ammasumik tusarniutigineqartussamik aamma aatsitassarsiornissamut pilersaarutip ineriartortinneranut atatillugu Naalakkersuisunit akuerineqartussamik.

Radiop qinngorneranut pissutsimikkut akoqartunik (NORM) aatsitassanik atuinissamut piumasaqaatit ilassutaasut ilassutitut najoqqutassani allanneqassapput.

ASN pillugu najoqqutassani siunertarineqartoq tassaavoq aatsitassarsiornissamik pilersaarummi siusissukkut killiffimmi ASN pillugu nassuiaammut ilaasutut suliarineqartussami avatangiisitigut apeqqutinik ingerlatseqatigiiffiit ilisimasaqarnissaat. ASN pillugu ingerlataqarnermi suleriaatsit piumasaqaatillu misissuinerup nalaanili aatsitassarsiorfiup pilersaarutaanut ilannguteereerneqartariaqarput.

1.2 ASN pillugu nassuiaatip siunertaa

ASN pillugu nassuiaatip siunertaa tassaavoq:

- pinngortitami avatangiisinilu pissutsinik nalilersuineq allaaserinninnerlu tassunga ilanngullugit pilersaarutip siunnersuutigineqartup avatangiisitigut sunniutigisinnaasai
- pilersaarutip siunnersuutigineqartup Naalakkersuisunit suliarinissaanut tunngavissanik pilersitsineq
- aalajangiiniarnermi innuttaasut peqataanissaannut tunngavimmik pilersitsinissaq aamma
- akuersissummut piumasaqaatinik aalajangersaanissamut pilersaarummullu siunnersuutigineqartumut akuersinissamut paasissutissanik pisariaqartinneqartunik tamanik oqartussat tunineqarnissaat.

1.3 ASN Pillugu nassuiaammi tunngavigineqartut

Piiaaneq nunani tamalaani ajunngitsumik periuseqarluni piaasarnerit naapertorlugu aamma illersorneqarsinnaasumik avatangiisitigullu akuerineqarsinnaasumik ingerlanneqassaaq, assersuutigalugu:

- teknologii pissarsiarineqarsinnaasoq pitsaanerpaaq ('Best Available Technology' (BAT)), avatangiisitigut suleriaaseq pitsaanerpaaq ('Best Environmental Practice' (BEP)) aamma nakkutilliinermi teknologii pitsaanerpaamik ingerlanneqarsinnaasoq ('Best Practicable Control Technology' (BPT) qaqugukkulluunniit atorneqassapput. BAT-imi allagaatinut tunngaviusunut innersuussisoqarpoq (BREF-allagaatit).
- ilaatigut nukissiorfinniit, kiassaateqarfinniit, eqqakkanik ikuallaasarfinniit aamma suliarinninnermi atortuniit allaniillu mingummik aniatitsinerit pingaarnertut EU-mi pitsaassutsinut naapertuutissapput (EU-mi suliffissuit aniatitsineri pillugit peqqussut – IE- peqqussut). EU-mi malitassanik peqanngippat Amerikami imaluunniit Danmarkimi malitassat atorneqassapput. Malitassat allat BAT, BEP aamma BPT malillugu pitsaanerusumik aaqqiissutaasinnaappata atorneqarsinnaapput.
- aqqusinikkoorutaanngitsunit maskiinanit nikissinnaasunit aniatitsinerit (soorlu maskiinat assaatit, bulldozerit, saavatigut usilersuutit, tunuatigut usilersuutit, qillerutit) pingaarnertut EU-mi avatangiisitigut malitassanut naapertuutissapput (EU-mi aqqusinikkoorutaanngitsunit maskiinanit nikissinnaasunit aniatitsinerit pillugit peqqussutit). EU-mi malitassanik

peqanngippat Amerikami imaluunniit Danmarkimi malitassat atorneqassapput. Malitassat allat BAT, BEP aamma BPT malillugu pitsaanerusumik aaqqiissutaasinnaappata atorneqarsinnaapput.

- Kalaallit Nunaanni nunami maleruagassat najoqqutassallu tamarmik eqqortinneqassapput
- nunani tamalaani maleruagassat, najoqqutassat isumaqatigiissutillu tamarmik eqqortinneqassapput (IMO imeq oqimaaloqutaq pillugu isumaqatigiissut, IMO MARPOL il.il.)
- aniatitsinermut killiliussat aamma avatangiisitigut pitsaassutsimut piumasaqaatit Aatsitassatigut Oqartussanit (AO) aalajangersarneqarsimasut naammassineqarsimassapput. Imermik minguttumik kimikillisaaneq, suliarinninnermi imermik aamma imermik allamik kuunnit imermik kimikillisaaneq, assersuutigalugu killiliussat naammassiniarlugit, periuseq perisusaavoq akuerineqarsinnaanngitsoq.
- avatangiisit pillugit aqutsinermi ISO 14001-imi piumasaqaatit naammassineqarsimassapput. Namminerisamik nakkutilliinermi najoqqutassaq assersuutigalugu avatangiisinut aniatitsinerit, ingerlatat passussinerillu allallu ingerlatat AO-mi aalajangersarneqartunik piumasaqaatinik killiliussanillu eqqortitsinissaat qulakkeerniarlugu uppernarsarniarlugillu suliarineqassaaq.

1.4 ASN pillugu nassuiaammut piumasaqaatit

ASN pillugu nassuiaammut piumasaqaatit tassaapput:

- ASN-ip aatsitassarsiornermi pilersaarutip siunnersuutigineqartup immikkoortuini tamani; sanaartornermi, ingerlatsinermi, matuneqarnerata nalaani matuneqarnerata kingorna avatangiisitigut kingunerisinnaasaanik paasiniaanermi atorneqarsinnaasaaq, siulittuuteqarsimassaaq, allaaserinnilluni, nalilersuilluni atassuteqartitsillunilu.
- ASN-imi pilersaarummit sunnerneqarsinnaasut tamaasa ilanngullugit sammineqassapput. Pilersaarummi aatsitassarsiorfiup avataaniittut ilaappata, soorlu aqqusernit, umiarsualiviit, ruujorit aqqutaat, mittarfiit umiarsuillu ingerlaarfii, taakku sunniutaat aamma ilanngunneqassapput.
- sunniutissat paasineqartut naammassiniarlugit aaqqiifginiarniarlugillu aaqqiissutissanik ASN-ikkut siunnersuuteqartoqassaaq.
- ASN-imi pinngortitamut, uumasunut naasunullu kiisalu akuutissanit ulorianartunit eqqorneqarsinnaaneq eqqarsaatigalugu inuit peqqissuuneranni mianerisassat tamarmik ilaassapput.
- Aatsitassanik piiaanissamut akuersissut pillugu ingerlatseqatigiiffik qinnuteqarniarluni aalajangerniartorlu ASN suliarineqalissaaq.
- Assersuutigalugu ingerlatsinerit, immikkoortoq suliarineqartullu allanngortinneqarpata, ASN-ip nutarterneqarnisaa Aatsitassanut Oqartussat piumasarisinnaavaat
- ASN avatangiisini tunuliaqutaasunik (najoqqutassanik) misissuinernik tunngaveqassaaq, taakku amerlanertigut ukiunik marlunnik-pingasunik sivisussuseqartarput, ingerlatanit sanaartornermi sulinermit sunnerneqalerisigatik.

1.5 Aningaasartuutit

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi aalajangersakkanut naapertuuttumik ilaatigut ASN pillugu nassuiaasiornermut, misissuinermut, tamanut ammasunik tusarniaanermut, akuersissutinut, akuersinerit isumaqatigiissutillu suliarineqarnerinut atatillugu aningaasartuutit taakkulu utertinnissaanut pisinnaatitaassummik piginnittoq akisussaasuuvoq.

2 ASN pillugu nassuiaammut atatillugu suliap ingerlasarnera

2.1 Aallaqqaasiut

Pilersaarummi misissuinertaata nalaani avatangiisinut sunniutaasinnaasut nalilersorneqariissapput.

ASN-ip piareersarneqarneranut pilersaarutip allaaserineqarnerani (sunniutissat scoop) ASN pillugu nassuiaammi suliarineqartussat avatangiisit pillugit apeqqutit saqqummersinneqassapput pilersaarummilu avatangiisinik misissuinissamut najoqqutassaq atorneqarluni. Aatsitassat pillugit inatsimmi aalajangersakkat naapertorlugit ulluni 35-ni tamanut ammasumik tusarniaaqqaarnissaq siunertaralugu ingerlatseqatigiiffiup pilersaarummik allaaserinninnera AO-p tamanut saqqummiutissavaa. Oqaaseqaatit tiguneqartut nalilersornissaannut aamma tamanut ammasumik tusarniaanerup inerneratut pilersaarummi allannguuteqarsinnaaneq eqqarsaatigissallugu ingerlatseqatigiiffik pisussaaffeqarpoq.

ASN-ip suliarineranut najoqqutassaq sukumiisoq, tassunga ilanngullugu avatangiisinik misissuinissamut najoqqutassaq, ASN pillugu suliaqarnerup aallartinnissaa sioqqullugu AO-mut nassiunneqassaaq tassanilu akuerineqarluni. Pilersaarutip avatangiisinut kingunerisinnaasaannik naliliigallarnermik pilersaarut imaqassaaq.

2.2 ASN pillugu nassuiaatip piareersarnerani aqqusaagassat

Pilersaarutip akuerineqarnissaa sioqqullugu ASN pillugu nassuiaasiornermi uku killiffiit aqqusaarneqassapput:

Takussutissiaq. ASN pillugu nassuiaasiornermi aqqusaarneqartussat

Killiffik	Sammisaq
1	Pilersaarutip allaaserinerata nalaa. Ingerlatseqatigiiffiup, AO-p aamma AO-p ilisimatuussutsikkut siunnersortaasa (DCE/GN[1]) akornanni aallarniutaasumik paasiniaanerit kingorna ingerlatseqatigiiffik pilersaarummik allaaserinnissaaq taannalu AO-nut nassiullugu.
2	Ingerlatseqatigiiffiup pilersaarummik allaaserinninnera suliassamullu tunngavissiaq (Terms of Reference, ToR) ulluni 35-ni tamanut ammasumik tusarniaaqqaarnermi AO-p tamanut saqqummiutissavai.
3	Tamanut ammasumik tusarniaaqqaarnermi oqaaseqaatit tiguneqartut ingerlatseqatigiiffimmit nalilersorneqassapput pilersaarutillu iluarsaannissaa eqqarsaasersuutigalugu.
4	AO-nit akuerineqartussamik inaarutaasumik pilersaarummik inaarutaasumillu suliassamut tunngavissiamik (ToR) ingerlatseqatigiiffik allaaserinnissaaq.
5	Ingerlatseqatigiiffik avatangiisini tunuliaqutaasunik misissuinerit, tassunga ilanngullugu avatangiisinik najoqqutassanik misissuinissat, pilersaarummut attuumasunik misissuinernik allanillu misissuinernik aaqqissuussissaaq, AO aamma AO-p ilisimatuussutsikkut siunnersortai isumasioqatigalugit. Inaarutaasumik ASN pillugu nassuiaatip suliarinissaanut nalunaarsukkat pisariaqartut qulakkeerniarlugit najoqqutassaq suliarineqarlunilu nutarterneqartassaaq. Najoqqutassaq AO-nit akuerineqassaaq aamma illuatungeriit akornanni akuttunngitsumik paasiniaasoqartarluni.
6	ASN pillugu nassuiaatip imarisassaanut siunnersuut ingerlatseqatigiiffiup AO-nut nassiutissavaa.
7	ASN pillugu nassuiaatip imarisassaanut siunnersuut AO-mit aamma AO ilisimatuussutsikkut siunnersuisunit misissorneqassaaq akissuteqartoqarlunilu.
8	ASN pillugu missingiut ingerlatseqatigiiffiup AO-nut nassiutissavaa.
9	ASN pillugu missingiut AO-mit aamma AO ilisimatuussutsikkut siunnersuisunit misissorneqassaaq akissuteqartoqarlunilu.
10	ASN pillugu missingiut naleqquttutigut iluarsaanneqarsimasoq ingerlatseqatigiiffiup piiaanissaq pillugu qinnuteqaatip ilaatut AO-nut nassiutissavaa.
11	Aatsitassat pillugit inatsit naapertorlugu ASN pillugu missingiut iluarsaanneqarsimasoq sapaatit akunnerini arfineq pingasuni tamanut ammasumik tusarniutigalugu AO-nit nassiunneqassaaq. Piffissami tusarniaaffiusumi illoqarfinni nunaqarfinnillu sulianit immikkut kalluarneqartussani tamanut ammasunik tusarniaatitsisoqassaaq.
12	Tamanut ammasumik tusarniaanermi saqqummiunneqartunik apeqqutinik oqaaseqaatinillu suliarinnittumik ingerlatseqatigiiffik itisilikkanik nalunaarusiussaaq.
13	Itisilikkamik nalunaarusiamik AO aamma AO-ni ilisimatuussutsikkut siunnersuisut misissuissapput akissuteqarlutillu.
14	Naalakkersuisuni akuerineqarnissaa siunertaralugu ingerlatseqatigiiffiup ASN pillugu missingiut inaarutaasoq, tassunga ilanngullugu itisilikkamik nalunaarusiaq, AO-nut nassiutissavaa.
15	Iluaqutaqarnissamut akuersissuteqarlutik Naalakkersuisut atsiornissamut aalajangissappata ingerlatseqatigiiffiup piiaanissamut matusinissamullu pilersaarutaata akuerineqarnissaanut atukkanik piumasaqaatinillu aalajangersaanissamut tunngavittut AO-p ASN pillugu nassuiaat atussavaa.

[1]DCE: Avatangiisinut Nukinnut Nuna Tamakkerlugu sullissivik, dce.au.dk. GN: Pinngortitaleriffik, www.natur.gl.

2.3 ASN pillugu nassuiaatip imaa

Immikkoortut uku ASN pillugu nassuiaammut ilaassapput:

- **teknikkimut tunngasuunngitsumik eqikkaaneq annertusisaq nunap assingi titartakkullu ilanngullugit**. Allataq immikkut allagaatitut inuinnarnut aalajangiisartunullu atuaruminartuussaaq paasiuminartuullunilu
- **aallaqqassiut**, aatsitassarsiornermi pilersaarummik, taassuma tunuliaqutaanik tassanilu anguniakkanik allaaserinnittoq
- aatsitassarsiornermi ingerlatassat aallartinnginerini **avatangiisit** qanoq ittuunerinik sukumiisumik allaaserinninneq
- aatsitassarsiorneq pillugu pilersaarutip **allaaserinera**, tassunga ilanngullugu misissuinermiit matuneranut siunissamilu killiffit tamarmik
- periarfissat allat **allaaserineri**, aamma sooq taakku itigartinneqarnersut
- misissuinermiit matuneranut siunissamilu killiffinni tamani pilersaarutip **avatangiisitigut kingunissaanik** nalilersuineq, pilersaarummut toqqarneqartumut naleqqiullugu periarfissaasinnaasut allat aamma nalilersorneqarlutik
- avatangiisitigut **aqutsinissamut pilersaarutitaani**, ingerlatsinermik, aqutsinermi, sunniutinik paasineqartunik iliuusseqarneq, pisunut siunertaanngitsunut upalungaarsimanissamut pilersaarutinik (ikuallannerit, assartuinermi ajutoornerit aamma avatangiisinut aniatitsinerit) kiisalu assersuutigalugu avatangiisit pillugit apeqqutini sulisunik ilinniartitsinissamut suliniutit allaaserineqarlutik
- avatangiisinik **nakkutilliinermut pilersaarut**, avatangiisitigut attuumassuteqartut tamarmik qanoq nakkutigineqarnissaannik allaaserinnittoq, soorlu imermut silaannarmullu aniatitsinerit, qaartartunik akuutissanillu atuineq passussinerlu, ujaqqat sinnikuinik tunisassiorneq passussinerlu (saffiugassamik piiaanermi ujaqqat sinneruttut) aamma aatsitassanik suliarinninnermi eqqakkat, ilaatigut aatsitassat, inuussutissat, akuutissallu kimittuut taakkulu avatangiisinut sunniutaat kiisalu uumasunik naasunillu akornusersuineq
- itsarsuarnitsanik nassaanut **atatillugu apeqqutinik nalilersuineq**
- matusinissamut pilersaarummut **atatillugu avatangiisit pillugit apeqqutinik nalilersuineq**
- **tamanut ammasunik tusarniaaneq**
- **inerniliinerit**
- **ASN pillugu ingerlataqarnermut atorneqartunik** innersuussinerit **aamma taaguutit** naalisaanerillu pillugit oqaatsit allattorneri.

Ilanngussaq 1 ASN pillugu nalunaarusiap aaqqissuunnissaanik imarisassaanillu siunnersuutigineqartoq pillugu sukumiinerusumik takussutissiivoq.

ASN pillugu nassuiaat, eqikkaaneq ilanngussallu tamarmik kalaallisut, danskisut tuluttullu suliarineqassapput. Teknikkimut tunngasuunngitsumik eqikkaaneq nunap assitalik aaamma suliniummi pilersaarummik titartagartalik kalaallisut, danskisut tuluttullu suliarineqassaaq. Itisiliilluni nalunaarusiaq taamaaqataanik kalaallisut, danskisut tuluttullu suliarineqassaaq.

Tunngaviusut aamma najoqqutassat soorlu laboratoriami misiliinermiit nalunaarusiat, avataaneersunit nalilersuinerit kiisalu nalunaarsukkat tamarmik ASN pillugu nassuiaasiornermut atatillugu katersorneqartut (tassunga ilanngullugit misissuinernut najoqqutassat nakkutilliinerillu), ASN pillugu sulinermut atatillugu piareersarneqartut aamma allami tamanut saqqummiunneqarsimanngitsut, tamanit pissarsiarineqarsinnaasunngortissapput. Tamatumani siunertaavoq tunngaviusunik najoqqutassanillu taakkuninnga atuinissaq kikkunnit tamanit misissorneqarsinnaanissaat, taamaaqataanillu ASN pillugu nassuiaammut innersuunneqartut pissarsiffiusut avataaneersut atorneqartut allat atorneqarnissaat misissorneqarsinnaassalluni. Tamanna pisinnaassaaq piumasaqaatit uku eqqortinnerisigut:

- Atortussat qulaani taaneqartut najoqqutassatut taaneqassapput taamaalillutillu ASN pillugu nassuiaammut ilanngussaanatik
- Ingerlatseqatigiiffik ASN pillugu nassuiaammik nassiussippat, atortussat qulaani taaneqartut ASN pillugu nassuiaammi ilanngussatut sooq ilanngunneqanngitsut pillugit tunngavilersuut ilaatinneqassaaq. AO tunngavilersuutinik nalilersuissaaq aamma atortussat imarisaat naammaginartumik ASN pillugu nassuiaammi suliarineqarnersut aalajangiilluni
- Atortussat qulaani taaneqartunut tunngatillugu naatsorsuutigineqarpoq kalaallisut, danskisut tuluttullu saqqummiunneqassasut.
- Ingerlatseqatigiiffiup atortussat qulaani taaneqartut kikkunnit tamanit pissarsiarineqarsinnaasunngortissavai, assersuutigalugu ingerlatseqatigiffiup nittartagaani, kingusinnerpaamik tamanut ammasumik tusarniaanerup aallartinneraniit.

3 Avatangiisinik misissuinermi najoqutassaq

3.1 Aallaqqaasiut

Avatangiisinik misissuinermi najoqqutassaq pilersaarummik allaaserinninnerup naammassereernerata kingorna AO-nit akuerineqassaaq. Nalunaarsukkat, ASN pillugu nassuiaatip suliarinissaanut pisariaqartut, pissarsiarineqarsinnaaneri qulakkeerniarlugit najoqqutassaq suliarineqassaaq nutarterneqartarlunilu. Najoqqutassaq AO suleqatigalugit ilusilersorneqassaaq. Najoqqutassaq ataani takutinneqartunik ingerlatanik pingaarnernik imaqassaaq:

- Avatangiisini tunuliaqutaasunik misissuinerit (Suliniuteqarfissat eqqaaneersut)
- pilersaarummut attuumassuteqartunik misissuinerit
- avatangiisinik misissuinerit allat

Avatangiisini tunuliaqutaasunik misissuinerni siunertarineqarpoq aatsitassarsiorneq aamma aatsitassarsiornermi ingerlatat aallartinnissaat sioqqullugu avatangiisip qanoq ittuuneranik allaaserinninneq. Aatsitassarsiornerup ingerlanneraniit avatangiisitigut sunniutaasinnaasut nalilersorsinnaajumallugit aamma sanaartornerup tunisassiornerullu nalaani nakkutilliinermi najoqqutassamut tunngavissamik pilersitsinissamut tunuliaqutaasunik misissuinerit pisariaqarput. Tunuliaqutaasunik nalunaarsukkat aatsitassarsiornermi ingerlatsinissaq sioqqullugu katersorneqartut aamma matusinissamut pilersitseqqinnissamullu pilersaarutip pitsaassusissaanut pingaaruteqartorujussuupput.

Pilersaarummut attuumassuteqartunik misissuinernut siunertarineqarpoq pilersaarummut attuumassuteqartunik mingutsitsinermut pissutaasut paasinissaat annertussusilernissaallu. Aatsitassarsiornermi ingerlataqalerneq sioqqullugu assersuutigalugu aatsitassap akuutissatigut katitigaaneranik, tunisassiat sinnikuinik seernartunik pilersitsisinnaanernik aamma aatsitassap, ujaqqat sinnikut, aatsitassamik piiaanermi ujaqqat sinneruttut suliarinninnermilu akuutissat toqunartoqarsinnaanerinik misissuinissaq pingaarpoq.

Avatangiisinik misissuinerit allat tassaasinnaapput ASN pillugu nassuiaammut atatillugu qulaajarneqartussat, soorlu uumasut naasullu ingerlaariaatsillu siaruarsimaneri, imermut tunngasunik misissuinerit aamma erngup oqimaaqatigiissinnera, arferit akornusersornissaat eqqarsaatigalugu kangerlummi nipimut tutsarinnassuseq aamma kuuffiumi suliaqarnermi akuutissat arrortissinnaanerat[1].

Avatangiisini tunuliaqutaasunik misissuinernut, pilersaarummut attuumassuteqartunik misissuinernut aamma avatangiisinik misissuinernut allanut najoqqutassaq AO isumasioqatigalugit aaqqissuunneqassapput, inaarutaasumillu najoqqutassaq AO akuerineqarluni. Aatsitassarsiornermik ingerlataqarnermut taakkulu piareersarnerinut atatillugu oqartussaniit akuersissummillu piginnittumiit katersorneqartut avatangiisit pillugit nalunaarsukkat tamaasa pillugit nalunaarsugaasivimmik DCE/GN nutarterisassaaq. Nalunaarsukkat, akuersissummik piginnittup aamma AO-p akornanni isumaqatigiissutaasutut iluseqartillugit DCE/GN-imut nassiunneqartassapput, aamma aatsitassarsiorfimmit aamma AO-nit kiisalu DCE/GN-imit pissarsiarineqarsinnaassallutik. Nalunaarsukkat tamarmik kikkunit tamanit pissarsiarineqarsinnaasunngortinneqassapput.

[1]Kuuffiusoq: Pinngortitami immikkoortoq, soorlu imaq kuulluunniit, imermik minguttumik assigisaanilluunniit kuutsitsiffiusoq.

3.2 Avatangiisini tunuliaqutaasunik misissuinerit

Avatangiisini tunuliaqutaasunik misissuinerni siunertaq tassaavoq aatsitassarsiorneq aamma aatsitassarsiornermi ingerlatat aallartinnissaat sioqqullugu avatangiisip qanoq ittuuneranik allaaserinninneq.

Tunuliaqutaasunik misissuinerit minnerpaamik ajornartorsiutaasinnaasunik makkuninnga imaqassapput:

- akuutissanut toqunartunullu tunngasut (mingutsitsineq)
- akornusersuinermut tunngasut (naasunik uumasunillu sunniinerit (soorlu naasut uumasullu)
- sumiifimmi atuinermik sumiiffimmilu ilisimasanik misissuineq

Avatangiisini tunuliaqutaasunik misissuinernut ilaapput avatangiisitigut mianerisassani ukiumoortumik ukiullu qanoq ilinerani allanngorarnerit qulakkeerniarlugit aatsitassarsiorfiup sanaartornissaa sioqqullugu ukiunut arlalinnut tunngasut. Avatangiisini tunuliaqutaasunik misissuinerit naammassineqarnissaannut ukiut amerlassusiisigut pisariaqartunut apeqqutaapput pilersaarut sumiiffillu. Amerlanertigut ASN pillugu nassuiaasiornissaq sioqqullugu ukiuni marlunni-pingasuni misissuinissat pisariaqartarput, taakkulu pilersaarutip allaaserineqarnerata nalaani naammassineqarsimassallutik. Misissueqqissaarnerit laboratorianit pisortanit piginnaatitaasunit isumagineqassapput.

3.2.1 Akuutissanut toqunartunullu tunngasut

Avatangiisini tunuliaqutaasunik misissuinerit sumiiffimmi pilersaarusiorfiusumi nunamilu eqqaaniittumi avatangiisini immikkoortuni pingaaruteqartuni tunuliaqutaasunik eqiteruffiusut pissusissamisoortumillu allanngorarfiusut paasineqassapput. Ingerlatsinerup aamma matusinerup kingorna piffissami nakkutilliinissaq siunertaralugu ikeriissitaarnerit, sumiiffiit mingutsitsisullu paasineqassapput. "Ikeriissitaarnerit" tassaaneruppput imeq ikeriissitaarnerillu, amerlanertigullu aamma taaneqartarlutik qeqquat, uillut, kanassut ikkattumilu naasut. Avatangiisini tunuliaqutaasunik misissuinerit sumiiffimmut pilersaarusiorfiusumut qanittumiittumi avatangiisimi kiisalu sunniuteqarfiusinnaasutut ilimagisaniit aalajangersimasumik ungasissuseqartumi saffiugassat allallu attuumassuteqartut eqiterussimaneri naammattumik uppernarsassavai.

Sumiiffiit misiligutissanik tigusiffigineqartut inissisimaffiit aatsitassarsiornermi ingerlataqarfiup eqqaani qanittumi siammarsimassapput, assersuutigalugu piiaffiup eqqaani imaluunniit aatsitassarsiorfimmi sulluliami. Aamma aqquserngit, umiarsualiviit mittarfiillu ilaatinneqassapput. Sumiiffiit misiligutissanik tigusiffiusut amerlanersaat aatsitassarsiorfiup, suliarinniffiusup sumiiffinnullu aatsitassarsiornermi ingerlatanit sunnerneqartussatut pingaaruteqartut qanittuaniissapput. Qitiusumiit ungasinnerusut, amerlanertigut 50 km tikillugu, sumiiffinni aatsitassarsiorfiusumut assersuunneqarsinnaasuni, aamma aatsitassarsiornermi ingerlatanit akornusersorneqartussaanngitsutut naatsorsuutigineqartuni, naleqqiussiffik ataaseq arlalialuilluunniit inissinneqassapput. Sumiiffinnik misiligutissanik tigusiffiussanik toqqaanermi pingaarpoq sumiiffinni pissutsit isiginiarneqarnissaat; assersuutigalugu aatsitassarsiornermi ingerlataqarfimmeersunik pujoralannik kiviorarsimasunik nakkutilliinermi anorip annertunerusumik sammivigisartagai eqqarsaatigissallugit pingaarpoq.

Imermit misiligutissat DCE/GN-imiit ilitsersuut malillugu katersereernerup kingunitsianngua misissoqqissaarneqassapput. Misiligutinik aalajangersimasunik akuinik misissueqqissaarneq aatsitassarsiorfiup aallartinneqarnissaa pillugu aalajangiinissaq imaluunniit ASN pillugu nassuiaatip suliarineqarnissaa pillugu aalajangiinissaq utaqqisinnaavaat. Misiligutit akoqarnerinik misissueqqissaarnissaq ingerlatseqatigiiffimmit kinguartinneqarnissaa kissaatigineqarpat AO atassuteqarfigineqassapput. Misiligutissat katersorneqartut imaluunniit misiligutissat arlariit DCE/GN-imit aqunneqartumut avatangiisimi misiligutissanik katersuiffimmut nassiunneqassapput.

3.2.2 Akornusersuinermut tunngasussuteqartut

Aatsitassarsiornermi pilersaaarutip naasut uumasullu sunnertussaavai. Sunniinerup annertussusianut apeqqutaapput pilersaarut aamma aatsitassarsiorfiup sumiiffiani naasut uumasullu. Taamaattumik naasunut uumasunullu tunngasut nalunaarsukkat tunuliaqutaasut ASN pillugu nassuiaammi saqqummiunneqassapput, tassunga ilaassallutik pilersaarummit eqqorneqartut sumiiffiit assigiinngitsut avatangiisitigut pingaaruteqarnerinik nalilersuinerit. Paasissutissat taamatut ittut sumiiffinni nammineq misissuinerniit, paasissutissanit tamanut saqqummiunneqarsimasunit (soorlu DCE-mit aamma Pinngortitaleriffimmiit nalunaarusiat) aamma sumiiffimmi ilisimasanit pissarsiarineqarsinnaapput. Paasissutissat taamatut ittut aamma sunniutaasinnaasut kissaatigineqanngitsut ajoqusiisinnaasullu annikillisarnissarnerini atorneqarsinnaapput.

3.2.3 Sumiiffimmi atuinermik misissuineq amma sumiiffimmi ilisimasat

Sumiiffimmi ilisimasat ASN pillugu nassuiaasiornermi ilanngunneqarnissaat pingaarpoq. Pingaartumik aatsitassarsiornermi ingerlatat aamma sumiiffiup piniarnermut, aalisarnermut, sukisaarsaarnermut takornariaqarnermullu tamaani najugaqartunit atorneqarnerani aporaaffiusinnaasut killilersimaarniarneqasssapput. Sumiiffimmi ilisimasat ilanngunneqarneri pisinnaavoq apersuinikkut aamma soorlu sumiffimmi piniartunut aalisartunullu, takornariartitsisartunut sumiiffimmilu suliffissuarnut agguarneqartunik apersuinermi immersukkatigut. Apersorneqartut misissuinermi oqaaseqaatiminnik misissuinissaminnut oqaaseqarfiginissaannullu periarfissaqassapput.

3.3 Pilersaarummut attuumassuteqartut avatangiisinik misissuinerit

3.3.1 Avatangiisini akuutissanik misissuinerit

Pilersaarummut attuumassuteqartunik avatangiisini akuutissanik misissuinerit pilersaarummut attuumassuteqartunik mingutsitsisinnaasunik paasisaqarlutillu annertussusiliissapput. Aatsitassarsiorluni ingerlatsinissaq sioqqullugu pingaarpoq:

- saffiugassat, saffiugassamik piiaanermi ujaqqat sinneruttut, aatsitassanik suliarinninnermit eqqakkat allallu tunisassiat akuutissanik akoqarnerinik misissuinissaq
- saffiugassat, saffiugassamik piiaanermi ujaqqat sinneruttut, aatsitassanik suliarinninnermit eqqakkat allallu tunisassiat seernertunik pilersitsisinnaaneranik toqunartoqarsinnaanerinillu misissuineq, tassunga ilanngullugit suliarinninnermi akuutissat mingutsitsisinnaasut
- saffiugassat, saffiugassamik piiaanermi ujaqqat sinneruttut, aatsitassanik suliarinninnermit eqqakkat akuutissallu toqunartoqarnerinik dafnit, immap naasui aalisakkallu iluaqutigalugit misiliinerit. Naleqqutissappat sumiffimmi imaluunniit avatangiisini taamaaqataani katersorneqartunik uumassusilinnit misiliinerit ingerlanneqarsinnaapput.

Piareersaalluni sanaartukkamiit ataatsimoortunik assartuinermiit tunisassianik misiliineq amerlanertigut apeqqutit qulaani taaneqartut pillugit pisariaqartumik ilisimasat angunissaannut tunngaviusarput. Pingaarpoq erseqqissassallugu ataatsimoortumik assartuinermiit misiliinerup akuutissatigut katitigaanera annertuumik saffiugassanit piaarneqartunit eqqagassaniillu allaanerusumik takutitsisoqarpat misissuinerit nutaat ingerlanneqassammata. Saffiugassat, saffiugassamik piiaanermi ujaqqat sinneruttut, aatsitassanik suliarinninnermit eqqakkat akuutissatigut katitigaanerinik ilisimasaqalernikkut avatangiisimi tunuliaqutaasunik misissuinermi katersorneqartunik uumassuseqartunik uumassuseqanngitsunillu (ikeriissitaartut, imeq pujoralallu) akuutissatigut misissueqqissaarnernut sammitinneqarsinnaalissapput. Aatsitassarsiornermik ingerlataqarnerup aallartinnissaa sioqqullugu misissuinerit tunngavigalugit aatsitassarsiornermik ingerlataqarnermut attuumassuteqartunik avatangiisimut aniatitsinerit taakkulu erngup minguttup, kuuffiumi imermut silaannaallu pitsaassusaani akuutissat katitigaanerinut pingaaruteqarneri siulittuutigineqassapput.

3.4 Avatangiisitigut misissuinerit allat

Misissuinerit taamatut ittut AO suleqatigalugit aalajangiiffigineqassapput. Taakku tassaasinnaapput sammisanik misissuinerit assersuutigalugu uumasut naasulluunniit siaruarsimaneri, arferit akornusersorneqarneri eqqarsaatigalugit kangerlummi nipimut tunngasut, kuuffiusumi suliarinninnermi akuutissat arrortinneqarneri toqunartoqarnerilu, imeq pillugu misissuinerit, erngup oqimaaqatigiinnera itersaliallu uinganerata patajaatsuunera.

4 Imermi avatangiisinut aniatitsinerit silaannarmilu avatangiisunut aniatitsinerit pillugit piumasaqaatit

Avatangiisinut aniatitsinerit annikillisinniarlugit aamma avatangiisinut sunniutaasinnaasut annikitsuutinniarlugit teknologii pissarsiarineqarsinnaasoq pitsaanerpaaq ('Best Available Technology' (BAT)), avatangiisitigut suleriaaseq pitsaanerpaaq ('Best Environmental Practice' (BEP)) aamma nakkutilliinermi teknologii pitsaanerpaamik ingerlanneqarsinnaasoq ('Best Practicable Control Technology' BPT)aatsitassarsiortuniit atorneqassapput.

4.1 Imermut aniniatitsinerit silaannarmilu avatangiisinut aniatitsinerit

Ilaatigut nukissiorfinniit, kiassaateqarfinniit, eqqakkanik ikuallaasarfinniit aamma suliarinnermi atortuniit allaniillu aniatitsinerit EU-mi pitsaassutsinut naapertuutissapput (EU-mi suliffissuit aniatitsineri pillugit peqqussut – IE- peqqussut). Aqqusinikkoorutaanngitsunit maskiinanit nikissinnaasunit aniatitsinerit (soorlu maskiinat assaatit, bulldozerit, saavatigut usilersuutit, tunuatigut usilersuutit, qillerutit) EU-mi avatangiisitigut malitassanut naapertuutissapput (EU-mi aqqusinikkoorutaanngitsunit maskiinanit nikissinnaasunit aniatitsinerit pillugit peqqussutit). EU-mi malitassanik peqanngippat amerikami imaluunniit danmarkimi malitassat atorneqassapput. Assartuutiniik assersuutigalugu umiarsuarniit aniatitsinerit EU-mi, IMO-mi danskillu malitassaat imaluunniit, tamanna naleqquppat, nunarsuup immikkoortuani nunaniluunniit attuumassuteqartunit allaneersut malittassat eqquutsissavaat.

4.2 Avatangiisit pitsaasusissaanut killissarititaasut

Imeq, ikeriissitaartut, uummassusillit silaannarlu pillugit avatangiisit pitsaassusaannik piumasaqaatit AO-nit aalajangersarneqartut eqqortinneqassapput. Ilanngussaq 2-p takutippaa aatsitassarsiornermik ingerlatsinermi kalaallit nunaanni erngup pitsaassusissaanut piumasaqaatit. Ilanngussaq 3-p takutippaa silaannap pitsaassusaanut piumasaqaatit. Allattuiffinni taakkunani ilaanngitsut immikkoortut, akut akuutissallu pillugit avatangiisit pitsaassusaannik piumasaqaatit EU-mit aamma Danmarkimi najoqqutassat aallaavigalugit aalajangersarneqarumaarput. Avatangiisit uummassusilinnillu illersuinissaq siunertaralugu pitsaassutsimut piumasaqaatit ineriartortinneqarsimapput. Pitsaassutsimut piumasaqaatit eqqortinneqassapput akoorivik akunnermuliuffik siumoortumik nassuiarneqaqqaarnagit. Akoorivimmi killiliussat annertussutsillu eqqortinnissaannut piumasaqaatit AP-mit aalajangersarneqassapput.

4.3 Nipiliorneq

Avatangiisitigut nipiliornerit qaffasissusissaannut piumasaqaatit suli Kalaallit Nunaannut aalajangersarneqanngillat. AO inassutigaat danmarkimi piumasaqaatit misissorneqassasut (tassa Danmarki EU-mi ilaasortaammat, danmarkimi najoqqutassarpassuit EU-mi najoqqutassanik tunngaveqarmata). Piumasaqaatit suut atorneqarnissaat pillugu aalajangiineq AO-nik isumaqatigiissutigineqassaaq.

5 Avatangiisitigut aqutsinissamut pilersaarut

Avatangiisitigut aqutsinissamut pilersaarut tassaavoq sumiffimmi imaluunniit pilersaarummut immikkut sammisumik pilersaarut, pilersaarutip aallartinneqarnerani aamma/imaluunniit ingerlanneqarnerani avatangiisitigut aqutsinerimi suleriaatsit tulluartut atorneqarnissaannik qulakkeerisussaq. Avatangiisitigut aqutsinissamut pilersaarummut ilaassapput pilersaarummi siunnersuutigineqartumi avatangiisitigut aarlerinartut paasineqartut tamarmik. Tassani aamma sammineqassapput sunniutaasinnaasut, taakkuninnga pinngitsoortitsisinnaasut imaluunniit oqilisaasinnaasut kiisalu oqilisaanermi aaqqiinernik ingerlatsinerit.

Avatangiisitigut aqutsinissamut pilersaarut sunniuteqarluartoq:

- pilersaarummi avatangiisitigut aqutseriaatsit pitsaanerpaat atorneqarnissaannik qulakkeerissaaq
- pilersaarummi siunnersuutigineqartumi avatangiisitigut sunniutaasut paasineqartut ingerlatseqatigiiffiup qanoq passussinissaanik allaaserinnissaaq
- pilersaarummut atasunik avatangiisitigut aarlerinartut pillugit ingerlatseqatigiiffiup eqqortumik isumaginninnissaanut qulakkeerissaaq
- ajunaarnersuarmut/ajutoornermi upalungaarsimanissamut pilersaarutip ilanngunneqarnissaa, tassannga takuneqarsinnaalluni ajutoornerup malitsigisaanik avatangiisimut aniatitsisinnaanermut imaluunniit mingutsitsinermut ingerlatseqatigiiffik piareersimasoq.

Pilersaarummut immikkut sammisumik suliffeqarfik pillugu avatangiisitigut aqutsinermik aaqqissuussinermik ingerlatseqatigiiffik pilersitsissaaq, atulersitsilluni aserfallatsaaliillunilu. Avatangiisitigut aqutsinermik aaqqissuussinerup avatangiisini aqutsineq pillugu nunani tamalaani malitassani ISO 14001-imi siunniussat naammassisimassavai. Avatangiisitigut aqutsinermut akisussaasoq pilersaarummi qullersaalluni pisortamut toqqaannartumik akisussaassaaq.

Sunniutit paasineqartut assigiinngitsut annikillisinneqarnissaanik aatsitassarsiorfiup qanoq siunertaqarneranik, aamma aaqqiinerit qanoq sunniuteqartiginerinik ilimagineqarsinnaanerinik immikkoortumi tassani sukumiisumik allaaserinnittoqarsimassaaq. Sunniutit annikillisinneqartariaqarput assersuutigalugu teknologii pissarsiarineqarsinnaasoq pitsaanerpaaq (BAT) aamma avatangiisitigut suleriaaseq pitsaanerpaaq (BEP) atorneqarnerisigut Iluaqusiiniarluni aaqqiinerit eqqunneqarnerisa kingorna sunniinerit sinneri annertunersut ajoqusiisinnaanersullu nalilerneqassaaq. Avatangiisitigut aqutsinissamut pilersaarutip iluaqusiiniarluni aaqqiinerit qanoq aaqqissuunneqarsimanersut aamma taakku naammassineqarnissaannut kina akisussaaneranik sapinngisamik sukumiisumik allaaserissavai. Avatangiisitigut aqutsinissamik pilersaarut aatsitassarsiorfiup atuunnerata ingerlanerani ingerlaavartumik ineriartortinneqassaaq, avatangiisinik nakkutilliinermi inernerit tunngavigalugit.

Avatangiisitigut aqutsinissamut pilersaarut assersuutigalugu aniatitsinerit kiisalu uumasunut naasunullu akornusersuinerit pillugit nakkutillinermut ingerlaavartumillu nakkutiginninnissamut pilersaarummik naammattumik imaqassaaq. Ingerlaavartumik nakkutiginninnermut siunertaq tassaassaaq ingerlataniit aniatitsinerit/akornusersuinerit qaffasissusiisa AO-nit aalajangersarneqartunik piumasaqaatinik killiliussanillu eqqortitsineranik qulakkeerinissaq.

6 Avatangiisitigut nakkutiginninnermut pilersaarut

Avatangiisitigut nakkutiginninnermut pilersaarut avatangiisitigut apeqqutinut attuumassuteqartut immikkoortut tamarmik qanoq nakkutigineqarnissaat allaaserinnissaaq, soorlu: a) imermik silaannarmullu aniatitsinerit, orsussamik akuutissanillu atuineq passussinerlu, saffiugassanik piiaanermi ujaqqanik sinnikunik aatsitassanillu suliarinninnermit eqqakkanik tunisassiorneq passussinerlu; b) ilaatigut saffiugassat, inuussutissat akuutissallu katersuunneri aamma avatangiisinut sunniutit, tassunga ilanngullugit ikeriissitaartuni saffiugassat oqimaatsut katersuunneri aamma uumasut naasullu akornusersorneri. Avatangiisitigut nakkutiginninnermut pilersaarut AO suleqatigalugit piareersarneqassaaq. Aatsitassarsiorfik qulaani immikkoortoq a)-mi sammisat attuumassuteqartut qanoq nakkutigineqarnissaannut takussutissaliussaaq. Immikkoortoq b)-mut attuumassuteqartut pillugu AO takussutissaliussaaq, aamma b)-mut atatillugu misissuinernik nakkutiginninneq oqartussat sinnerlugit DCE-mit imaluunniit Pinngortitaleriffimmit ingerlanneqassaaq. Nakkutiginninnissamut pilersaarut aatsitassarsiornermut pilersaarutip sanaartornerata nalaanut tamatumalu kingorna ingerlatsinerup nalaanut tunngasuussaaq. Matusinerup kingorna nakkutiginninnissamut immikkut pilersaarut AO suleqatigalugit piareersarneqassaaq. Pilersaarutit taakku sivisussuseq, akulikissuseq ikeriissitaarnerillu nakkutigineqartussat allaaserissavaat, kiisalu misiligutit immikkoortullu misissoqqissaarneqartussat amerlassusissaat. Nakkutiginninnermi najoqqutassat aatsitassarsiorfiup ingerlanerata nalaani AO isumasiorlugit akuttunngitsumik nutarterneqartassaaq. Avatangiisinik nakkutiginninnermut atatillugu aningaasartuutit tamarmik aatsitassarsiorfimmit matussuserneqassapput.

7 Nassaat itsarsuarnisat

Itsarsuarnitsanik nassaat pillugit oqartussat akisussaasut tassaapput Nunatta Katsersugaasivia Toqqorsivialu (NKA). Sumiiffiup pilersaaruteqarfiup iluani eqqaaniluunnit itsarsuarnitsanik nassaartoqarpat NKA atassuteqarfigineqassaaq, aamma nassaat pillugit AO ilisimatinneqarluni. Aatsitassarsiornermik ingerlataqarnermut atatillugu ingerlatat (misissuinerup nalaani kiisalu avatangiisinik misissuinerni, piiaanermi matusinermilu) itsarsuarnitsat aaqqissugaaneri ajoqusersinnaavaat. Aatsitassanik ingerlataqarneq amerlanertigut sumiiffinni itsarsuarnisarsiuunit siusinnerusukkut misissuiffigineqarsimasuni pisarpoq imaluunniit sumiiffimmik qangali atuisunit allaaserineqarsimanngitsuni. Sumiiffiit pilersaarummit attorneqartussatut naatsorsuutigineqartut misissorneqarnissaat siunertaralugu NKA taamaattumik "misissuinerup" nalaani atassuteqarfigineqassaaq. Misissuinerup taassuma siunertaa tassaavoq itsarsuarnitsat aaqqissugaaneri asseqanngitsut nalunaarsorneqarnissaat, kulturikkullu taamatut kingornussat illersorneqarnissaannut qanoq iliornissamut pisariaqartunik iliuuseqartoqarluni. Itsarsuarnitsanik nassaartoqarpat taakku ASN pillugu nassuiaami allaaserineqassapput, illersuinikkullu aaqqiinissat NKA-mit allaaserineqarlutik.

8 Matuneqarnissaanut pilersaarutit

Matusinissamut pilersaarut tassaavoq immikkut ittumik pilersaarut, pilersaarutip akuerineqarneranut atasumik AO-nut ingerlatseqatigiiffimmit nassiunneqartussaq. ASN pillugu nassuiaammi matusinissamut pilersaarummut atatillugu avatangiisitigut apeqqutinik suliarinnissaaq. Matusinissamut pilersaarut akuttunngitsumik nutarterneqartassaaq, aamma inaarutaasumik matusinissamut pilersaarut pillugu ASN tamanut ammasumik tusarniutigineqassalluni Naalakkersuisunillu akuerineqarluni.

9 Tamanut ammasumik tusarniaanerit

ASN pillugu sulinermi tamarmi innuttaasut akuutinneqassapput aamma aatsitassarsiorfik ingerlalerpat ingerlatat pillugit ilisimatinneqartarlutik. Aatsitassat pillugit inatsit malillugu innuttaasut minnerpaamik pilersaarutip allaaserineqarnerata nalaani tusarniarneqassapput, aamma ASN pillugu nassuiaatissamut inaarutaasumik missingiut pigineqalerpat.

Pilersaarutip allaaserineqarnerata nalaani piffissaq tusarniaaffiussussaq pilersaarutip allaaserineqarnerata tamanut saqqummiunneqarneraniit ullunut 35-nut aalajangersarneqarsimavoq. Tamanut ammasumik tusarniaanermiit oqaaseqaatit pilersaarutip allaaserineqarnerani allagaatini inaarutaasuni suliarineqassapput.

ASN pillugu missingiut inaarutaasoq AO-nit tamanut ammasumik tusarniutigineqassaaq.

ASN pillugu nassuiaammik tamanut ammasumik tusarniaanerup sivisussissaa ASN pillugu nassuiaatip tamanut saqqummiunneqarneraniit sivikinnerpaamik sapaatit akunnerinut arfineq pingasunut aalajangerneqarsimavoq aamma pilersaarummit eqqorneqartuni illoqarfinni nunaqarfinnilu tamanut ammasunik tusarniaanermi ataatsimiisitsisoqartassalluni. Pilersaarummut innuttaasuniit oqaaseqaatinik tamanik imaqartumik ingerlatseqatigiiffik **itisilerisumik** nalunaarusiussaaq. Itisilerisumik nalunaarusiaq tassaavoq allagaatit tusarniaanermi akissutinik aamma tusarniaanermi ataatsimiisitsinerni oqaaseqaatinik tiguneqartunik imaluunniit taakku naalisarnerinik, akissutinut taakkununnga ingerlatseqatigiiffimmiit oqaaseqaatinik, oqaaseqaatit taakku inaarutaasumik ASN pillugu nassuiaammi qanoq suliarineqarnerinik allaaserinninnermik, imaluunniit taakku sooq suliarineqannginnerinik tunngavilersuutinik imaqartoq. AO tassanilu ilisimatuussutsikkut siunnersortit taakku oqaaseqaatitik itisilerilluni nalunaarusiami ilanngunneqarnissaannut periarfissaqassapput.

Itisilerisumik nalunaarusiaq, oqaaseqaatit aamma taakku qanoq suliarineqarnerinik allaaserinninneq ilanngullugit, ASN pillugu inaarutaasumik missingiummi ilaassapput, assersuutigalugu ilanngussatut. Tamanut ammasumik tusarniaanerup kingorna ASN pillugu nassuiaat iluarsaanneqassaaq, aamma ASN pillugu nassuiaammik Naalakkersuisut akuersinissaat siunertaralugu inaarutaasumik takorluukkat suliarineqarlutik.

Aatsitassat pillugit inatsimmi § 95a-mi allaaserineqarpoq Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermi immikkut pilersaarutinut tunngasunik immikkut apeqqutit ilassutaasumik misissornissai siunnersortinnissarlu siunertaralugit innuttaasut, NGO-t allallu kalaallit nunaanni oqartussanut aningaasanik qanoq qinnuteqarsinnaasut allaaserineqarpoq.

Innuttaasut oqaatigineqareersutut ASN pillugu ingerlataqarnermi tamarmik ilanngutitinneqassapput aamma aatsitassarsiorfik ingerlalerpat ingerlatat pillugit ilisimatinneqarlutik. Pilersaarummik allaaserisaq pillugu tamanut ammasumik tusarniaaqqaarnerup aamma ASN pillugu nassuiaatissamut missingiutip tusarniutigineqarnerata saniatigut pilersaarummut aamma ASN pillugu ingerlamut tunngasunik ingerlataqarnermi siusissukkut tamanut ammasumik paasissutissiilluni ataatsimiisitsinissamik ingerlatseqatigiiffik pisussaaffeqarpoq.

Ilanngussaq 1

Kalaallit Nunaanni aatsitassanik piiaanermi ASN pillugu nassuiaammut imarisat nalunaarsorsimaffianut oqaaseqaatit

Tulliuttut tassaapput ASN pillugu nassuiaatip suliarineqarnerani eqqarsaatigineqartussat ajornartorsiutit pillugit allattuiffik. ASN pillugu nassuiaammi suliarineqartussat sammisat tamarmik, kisiannili immikkoortut tamarmiunngitsut aatsitassarsiornermut pilersaarummut immikkut pinngitsooratik attuumassuteqarnatik. Aammattaaq aatsitassarsiornissamut pilersaarummut aalajangersimasumut ilaasinnaallutik apeqqutit, immikkoortuni ilaatinneqanngitsut. ASN pillugu nassuiaatip suliarineqarnerata aallartinnissaa sioqqullugu ASN pillugu nassuiaatip imarisaata nalunaarsorsimaffia sukumiisoq akuerineqartussanngorlugu AO-mut nassiunneqassaaq. Ajornartorsiutit, imarisat nalunaarsorsimaffiani taaneqanngitsut, nassuiaammi ilaassasut AP-ip piumasarisinnaavaa.

Avatangiisinik misissuinerit (avatangiisinik tunuliaqutaasunik misissuinerit aamma pilersaarummut attuumassuteqartunik misissuinerit) aatsitassarsiornermik ingerlataqalernerup aallartinnissaa sioqqullugu aallartinneqassapput aamma ASN pillugu nassuiaammi ilaatinneqassallutik. Tunuliaqutaasunik misissuinerit aatsitassarsiornermik ingerlataqalerneq sioqqullugu isumagineqassapput, tassa aatsitassarsiorfimmut attuumassuteqartunik ingerlatat avatagiisinut sunniuteqarsinnaaneri sioqqullugit avatangiisit qanoq ittuunerat aalajangerneqassammat.

Inuiaqatigiinnut itsarnitsanullu tunngasut ilanngussami tassani ASN pillugu najoqqutassani ilaassanngillat.

1. Annertusisamik eqikkaaneq

Teknikkimut tunngasuunngitsumik eqikkaaneq, tassunga ilanngullugu nunap assingi titartakkallu, naatsumik pilersaarummik allaaserinnittoq, aamma inerniliineq aaqqiinernut allanut, avatangiisitigut sunniutinut pingaarutilinnut, oqilisaassilluni aaqqiinernut, taamaatitsinermut pilersitseqqinnermullu, nalorninernut innuttaasullu aarlerissutaannut naleqqiullugu aaqqiissutissanik imaqartoq kalaallisut, danskisut tuluttullu suliarineqarlunilu pigineqassaaq.

2. Aallaqqaasiut

Aallaqqaasiut aatsitassarsiornermi pilersaarutip, taassuma tunuliaqutat anguniakkallu allaaserineqarnerinik imaqassaaq:

- aatsitassarsiorfiup allaaserineqarnera
- aatsitassarsiornermi ingerlatat nunami sumi inissisimaneri nunap immikkoortuani sumiiffiullu nunap assingani titartarneqarlutik
- ilaatigut nunap, sananeqaatip, silap pissusaata, avatangiisit tamaanilu nunaqartut allaaserineqarneri
- aatsitassarsiornermi pilersaarutip tunuliaqutaa anguniagarlu
- pilersaarummut siunnersuutigineqartumut periarfissat allat allaaserineri, assersuutigalugu aatsitassanik suliarinninnermit eqqakkat atassuteqaatillu inissisimaneri pillugit
- aatsitassarsiorfimmik sanaartornermut, aallartinermu ingerlatsinissamullu piffissaliineq
- aatsitassat pillugit inatsimmut inatsisinullu attuumassuteqartunut allanut innersuussineq.

3. Avatangiisit

Aatsitassarsiornerup aallartinnissaa sioqqullugu avatangiisit annertuumik allaaserineqarnerini pineqassapput:

- silap pissusaanik, nunap sananeqaataanik (soorlu nunap sajuttarnera), nunap (soorlu aalajangersimasumik sikoqarnera, iluliat aputillu sisoortarneri), imissap taratsullu pitsaassusii sukumiisumik allaaserineri
- saffiugassat allallu mingutsitsinermut attuumassuteqartut kimittussusii

- naasut uumasullu (soorlu qaqutigoortut sunnertiasullu, piaqqiornerup nalaani uumasut annertuumik katersuuttarneri, piffissaq isanerup nalaani aamma aallarnerit nalaat) naasut uumasullu siaruarsimaneri ilanngullugit
- uumasunut immikkoortut pingaarutillit (DCE-mit immikkoortut toqqarneqarsimasut), immikkoortut illersorneqartut (soorlu nuna allanngutsaaliugaq, Ramsareqarfiit) immikkoortullu allat
- sumiiffimmi najugallit taakkulu nunamik atuinerat (soorlu aalisarneq, piniarneq nunalerinerlu)
- takornariaqarneq
- itsarsuarnitsanik nassaarneq

4. Pilersaarut

ASN pillugu nassuiaammi immikkoortumi tassaniissapput misissuinermiit matuneranut aatsitassarsiornermi pilersaarummi immikkoortut tamarmik, tassunga ilanngullugit atorunnaarsitsineq pilersitseqqinnerlu. Pilersaarutit pillugit titartakkat, diagrammit nunallu assingi attuumassuteqartut allaaserinninnermut ilanngunneqassapput:

- ulloq taanna tikillugu sumiiffimmi aatsitassanik misissuisimanerit pillugit takussutissaqartitsiniarluni,
- aatsitassarsiornermi pilersaarutip, ingerlatsinerit pilersaarutaasut, sanaartornermi atortut, biilit, umiarsuit, umiarsuit ingerlaarfii, iluaqutissanik qaartartunillu passussinerup toqqortaqarnerullu allaaserineqarneri
- pilersaarummi atorneqarumaartut akuutissat allaaserineqarneri, tassunga ilanngullugit katitigaaneri aamma CAS-normui aamma toqunartoqarnera, uumassusillit arrortissinnaaneri aamma akuutissat uumassuseqartuni katersuussinnaaneri pillugit paasissutissat. Qinnuteqaat aamma ingerlatseqatigiiffiup atorumaagaanik akuutissanik iluaqutissanillu taaneqartut annertussusii pillugit paasissutissanik imaqassaaq, aamma aatsitassanik suliarinninnermit eqqakkani imermilu kuutsinneqartumik kimittussutsit annertussutsillu missiliorneri
- nukissamik piumasaqarneq (nukissamik pissarsiffiit pilersuinerlu) aamma orsussamik paassussineq toqqortaqarnerlu
- gassimik, pujoralammik partikilinillu aniatitsinerit aamma kissatsittoornermi gassit annertussusaat
- imermik pilersuineq (annertussusaa pitsaassusaalu, pissarsiffiusoq, pilersorneqarnissamillu pisariaqartitsinerup pissarsiffissamiit procentinngorlugu)
- imermik aniatitsineq
- sulisinnaasut, illusimatitsineq, eqqakkanik imermillu minguttumik passussineq
- aatsitassanik suliarinninnermit eqqakkat, saffiugassamik piiaanermi ujaqqat sinnikut, allallu tunisassiornermiit imermillu minguttumiit eqqakkat (toqqaannartut toqqaannanngitsullu, soorlu kuutsitsineq nunallu iluanut kuutsitsineq)
- aatsitassarsiorfimmut taassumalu iluani assartuineq (soorlu umiarsualivik, mittarfik, aqqusernit, biilit, umiarsuit, umiarsuillu ingerlaarfii)
- aatsitassanik suliarinninnermit eqqakkat aamma saffiugassamik piiaanermi ujaqqat sinnikut toqqortarineri (sapusiat aatsitassarsiorfimmi assaanerit qajannaatsuuneri)
- pilersaarummik toqqarneqartumik salliutitamut periarfissaq alla
- aatsitassarsiorfiup matunera atorunnaarneralu
- aatsitassarsiorfiup pilerseqqinneqarnera, tassunga ilanngullugu aatsitassarsiorfimmi ataavartumik allannguinerit allaaserineqarneri

5. Avatangiisinut sunniutinit oqilisaassilluni aaqqiinerit

Piumasaqaatit, sunniutinik assigiinngitsunik nalilersuinermi atorneqartussat, erseqqissuussapput, tamannalu ajornartinnagu sunniutit annertussusilissallugit. Immikkoortoq 2-mi aamma 4-mi paasineqartunit periarfissanit allaniit avatangiisitigut sunniutit oqallisigineqarnerisa ilanngunneqarneri pingaarpoq, taakkulu aaqqiinissamut pilerigisamut assersuunneqarlutik. Ajornartorsiutit, paasissutissanik amigaateqarfiusut, tamakkiisuunngitsut imaluunniit nalorninartullit suunersut paasineqassapput. Aatsitassarsiorfiup sanaartornerata, ingerlanneqarnerata matuneqarneratalu nalaani siunissamut ungasinnerusumut qaninnerusumullu sunniutit eqqarsaatigineqassapput. Kukkussutaasinnaasunit imaluunniit ajutoornerniit avatangiisinut sunniutit aarlerinaatillu allaaserineqassapput. Sammisat, annertunerusumik soqutigineqarnissaanik pisariaqartitsinngitsut, erseqqissarneqassapput. Pilersaarut nunamut sanilerisamut annertuumik sunniuteqarnissaa ilimagineqarpat ASN pillugu suliap ingerlanerani sapinngisamik sukkanerpaamik sunniutit allaaserineqarlutillu nunamu sanilerisamut ilisimatitsissutigineqassapput.

Ilusaatigut allanngornerit

Ilusaatigut allanngornernut ilaapput:

- sumiiffik sunnerneqartoq aamma nunamik akornusersuisinnaanerit
- neriuineq (nuna, kuit sinnaat, kangerlummi sissat il.il.)
- kuunni, tatsini kangerlummilu imip pissusaatigut allanngornerit
- imissamik immamillu sunniutit pitsaassusaat annertussusaallu (soorlu sarfaliorsinnaanerup, pH-p, kissassutsip, ingerlaarsinnaassutsip, silaannamik akoqarnera, sarfap allanngorneri)
- pujoralak
- nipiliorneq sajuppillannerillu
- qaamaneq, kianneq qinngornerillu.

Avatangiisitigut kemiikkullu allanngornerit

Avatangiisitigut kemiikkullu allanngornernut ilaapput:

- saffiugassanit, aatsitassanik sliarinninnermit eqqakkanit, saffiugassamik piiaanermi ujaqqat sinnikuinit allaniillu mingutsitsineq (assersuutigalugu kemiikkut katitigaanernik, imermik akuiaanernik, seernartulinnik imermik kuuffilersuinernik, uumasunut toqunartulinnik, kissatsikkiartornermi gassinik inuinnaallu peqqissusiannik misissuinerit)
- naasunik peersineq imaluunniit innarliineq aamma kissatsittoornermi gassit aniatinneqartut tiguneqartullu akornanni oqimaaqatigiinnermut sunniutit
- uumasut akornusersorneri (piaqqiorfiit, isaffiit, neriniarfiit ingerlaarfiillu sunnerneqarnerisa annertussusiat; uumasut ilai aatsitassarsiornermi ingerlatanut kajungilersinneqarsinnaapput)
- uumasut uumaffigisaannik annaasaqarneq
- uumasut uumaffigisaannik nutaanik pilersitsineq
- uumasut assigiinngisitaartuunerinik annaasaqarneq
- naasunik uumasunillu nunatsinniinngitsunik eqqussineq
- pinngortitami ataqatigiinnermut nalinginnaasumik sunniutit

Nunaqartut allallu nunaminertamik atuinerat

Nunaqartut allaallu nunaminertamik atuinerannut ilaapput:

- allamik nunaminertamik atuinissamik soorlu piniarnermik, aalisarnermik, eqqissisimatitsinermik, saffiugassanik allanik misissuinerit piiaanerillu, suliffissuaqarnerit allat takornariaqarnerullu akornuserneri (imaluunniit allatigut sunnerneqarneri)
- isumalluutaareersunik soorlu imermik piumasaqarnerup annertusinera
- aqqusinniornermi, umiarsualiorfiliornermi, mittarfiliornermi, illuliornermi sarfamik pilersuinermi (soorlu erngup nukinga) annertuumik allannguisoqarneratigut sumiiffimmi nunaminertap allamut atorneqarnissaanut ammaanerup sunniuteqarnera
- katersuussimasut sunniutaat – ingerlatat sunniutaannik nalilersuineq nunap immikkoortuani suliffissuaqarnikkut ingerlataqartunut allanut ataqatigiissillugu aamma sumiiffimmi inuit ingerlataannut allanut ataqatigiissillugu (soorlu aalisarneq piniarnerlu)

6. Avatangiisitigut aqutsinermut pilersaarut

Immikkoortumi tassani sunniutit paasineqartut assigiinngitsut qanoq annikillisinnissaannut aatsitassarsiorfiup qanoq siunertaqarnera, aamma suliniutit qanoq sunniuteqarnissaannik naatsorsuutigisat sukumiisumik allaaserineqassapput. Sunniutit assersuutigalugu teknologii pissarsiarineqarsinnaasoq pitsaanerpaaq (BAT) aamma avatangiisitigut suleriaaseq pitsaanerpaaq (BEP) atorneqarnerisigut annikillisinneqassapput. Oqilisaassiniarluni aaqqiinerit atulernerisa kingorna sunniutit sinneruttut annertunersut ajoqusiisinnaanersullu nalilerneqassaaq. Taamaattoqarpat aaqqiinernut taarsiutaasut avatangiisitigut aqutsinermut pilersaarummut ilanngunneqartariaqarput. Amerlanertigut avatangiisitigut aqutsinermut pilersaarut aatsitassarsiorfimmi ingerlatsinerup ingerlanerani avatangiisitigut nakkutilliinermi inernerit tunuliaqutaralugit ineriartortinneqassaaq. Avatangiisitigut aqutsinermut pilersaarut oqilisaaniarluni aaqqiinerit qanoq katitigaanersut, aamma oqilisaaniarnermi nakkutilliinermilu suliniutit naammassineqarnissaannut kiap akisussaaneranik sapinngisamik sukumiisumik allaaserinnissaaq.

Pilersaarummut immikkut sammisumik suliffeqarfik pillugu avatangiisitigut aqutsinermik aaqqissuussinermik ingerlatseqatigiiffik pilersitsissaaq, atulersitsilluni aserfallatsaaliillunilu. Avatangiisitigut aqutsinermik aaqqissuussinerup avatangiisini aqutsineq pillugu nunani tamalaani malitassani ISO 14001-imi siunniussat naammassisimassavai. Avatangiisinut akisussaasumik aqutsisut pilersaarummik aqutsisumut qullersamut toqqaannartumik akisussaassaaq.

Avatangiisitigut aqutsinermut pilersaarut aniatitsinerit, uumasunik naasunillu akornusersuinernik/ajoqusiinernik ingerlaavartumik nakkutilliinermut aqutsinissamut aamma ajutoornermi upalungaarsimanermut sammisanullu allanut annertuumik najoqqutassaqassaaq. Ingerlaavartumik nakkutilliinermut anguniakkat tassaapput ingerlatanit aniatitsisoqarsimanissaanut/akornusersuisoqarsimanissaanut/ajoqusiisoqarsimanissaanut, akuersissummi AO-nit allanneqarsimasut piumasaqaatit killiliussallu eqqortinneqarsimanerannik nakkutilliineq.

7. Avatangiisinik nakkutiginninneq

Immikkoortup taassuma uuttuutit, init, uumasut allallu nakkutigineqartussat pillugit najoqqutassamik allaaserinnissaaq, ASN pillugu sulinerup nalaani aamma avatangiisini tunuliaqutaasunik misissuinernit inernerit aallaavigalugit paasineqartunik avatangiisinut sunniutaasut tunngavigalugit. Avatangiisinik nakkutiginninnermi nalunaarusiaq inernernik nalilersuissaaq aamma tunuliaqutaasnik misissuinernit inernerit aamma, ajornanngippat, avatangiisitigut piumasaqaatinik assersuussinernik imaqarluni. Nalunaarusiaq nakkutiginninnermi aamma aatsitassarsiorfik pillugu aqutsinermi pilersaarutini suleriaatsinilu pisariaqartutigut allannguinissanik siunnersuuteqarnermut atorneqassaaq.

Kissatsitsittoornermit gassinik aniatitsinermik uuttuinerit/naatsorsuinerit nakkutiginninnermi najoqqutassami ilaatinneqassapput.

8. Tamanut ammasumik tusarniaanerit

Tamanut ammasumik tusarniaanerit najoqqutassani kapitali 9-mi allaaserineqarput.

Naalakkersuisunit akuerisassaq ASN pillugu nassuiaammut inaarutaasumut ilaassapput itisiliilluni nalunaarusiaq taamaalillunilu tamanut ammasumik tusarniaanerup malitsigisaanik ASN pillugu nassuiaammi allannguinerit imaluunniit ilassuteqarnerit. Itisiliilluni nalunaarusiaq ASN pillugu nassuiaammut inaarutaasumut ilanngussaasinnaavoq.

Inuit, suliffeqarfiit, suleqatigiiffiit allallu tusarniarneqarsimasut, aamma missingiummut oqaaseqaateqarsimasut allattorneri ASN pillugu nassuiaammi inaarutaasumi ilanngunneqartariaqarput.

9. Inerniliinerit

Immikkoortumi tassani aaqqiinernut allanut, avatangiisitigut sunniutaasinnaasunut pingaarutilinnut, oqilisaanermut, atorunnaarsitsinermut pilersitseqqinermullu, nalorninernut innuttaasunilu aarlerissutinut naleqqiullugu assersuutigalugu aaqqiinerit piumaneqarnerusut pillugit inerniliinerit pingaarutillit allaaserineqassapput.

10. Tunngaviusut, atuakkiortut oqaatsillu allattukkat

Oqaatsit allattukkat teknikkikkut taaguutinik nassuiaassapput aamma naalisarnerit allattornerinik imaqassalluni. Innersuussinerit ilisimatuussutsikkut ajunngitsumik ileqqoqarneq malillugu isumagineqassapput.

Ilanngussaq 2

Aatsitassarsiornermi Kalaallit Nunaanni erngup pitsaassusaanut piumasaqaatit

Erngup pitsaassusaanut piumasaqaatit tulliuttut Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermi atorneqassapput. Saffiugassat kimittussusii taaneqartut saffiugassanut arrortinneqarsimasunut atuupput, matumani nassuiarneqarlutik saffiugassat 0,45 mikron nakkatitsivikkoorsinnaasut. DCE/GN-ip inassutigaa avatangiisitigut misissuinermut atatillugu imermit misiligutissat nakkartinneqarsimasut nakkartinneqarsimanngitsullu (saffiugassat arrortinneqarsinnaasut tamakkiisullu). Nakkartitsinermi atortut suut atorneqarnissaat pillugu siumoortumik DCE/GN atassuteqarfigineqassaaq, tassa aaqqissuussinerit ilai misiligutinik mingutsitsisinnaasarmata.

Takussutissiaq. Aatsitassarsiornermi kalaallit nunaanni erngup pitsaassusaanut piumasaqaatit.

	Imissaq (µg/l)	Tarajoq (µg/l)
Arsenik (As)	4	5
Kadmium (Cd)	0,1	0,2
Krom (Cr (III))	3	3
Kanngussak (Cu)	2	2
Saviminissaq (Fe total)	300	30
Aqerloq (Pb)	1	2
Kviksølv (Hg)	0,05	0,05
Nikkel (Ni)	5	5
Zink (Zn)	10	10
Cyanid (CN fri)	5	2
Kvælstof (N total)	300	
Fosfor (P total)	20	
Sananeqaatit tamakkiisumik atorunnaarsitsisinnaasut *	50000*	50000*

* Imaluuniit 10 %-imik annerpaamik qaffassinnaasut, kimittussusia 50000 µg/l qaangersimappagu

Kalaallit Nunaanni erngup pitsaassusaanik piumasaqaatit Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermut atatillugu aatsitassanik suliarinninnermit eqqakkat, saffiugassamik piiaanermi ujaqqat sinnikut, erngup minguttup allallu sananeqaatit iginneqarnerisa malitsigisaanik kuunni, tatsini imaanilu avatangiisini mingutsitsinermut uumassuseqartut illersorneqarnissaat siunertaralugu aalajangersarneqarput.

Piumasaqaatini nalit taakku imermut immamullu aniatitsinerit pillugit killissanik aalajangersaanermi atorneqassapput. Tamanna suliamiit suliamut pissaaq, uuttuutillu arlallit, tassunga ilanngullugit pissutsit tangillit, kemiskit uumassusseqartullu, eqqarsaatigineqassapput (soorlu pissusissamisoortumik saffiugassanik annertuumik akoqartut, uumasoqarneq aamma immap kuuffigineqartup najugaqartunit atorneqarnera).

Erngup pitsaassusaanik piumasaqaatit akooruffiusutut killiliussap avataanit naammassineqassapput. Tamanna assersuutigalugu tassaasinnaavoq tatsimut aalisagalimmut immamulluunniit kuup kuuffigisaata eqqaa tamannalu amerlanertigut ajornanngitsumik ilisarineqarsinnaalluni tikikkuminartuullunilu. Killiliussat eqqortinnissaannut piumasaqaatit aamma akooruffiusup annertussusaa AO-mit aalajangerneqassapput.

Immikkoortunut imaluunniit sananeqaatinut, kalaallit nunaanni allattuiffimmi nassaarineqarsinnaanngitsunut, erngup pitsaassusissaanik piumasaqaatit EU/Danmarkimit allaneersulluunniit najoqqutassiat pioreersut allat tunngavigalugit AO-mit aalajangersarneqassapput, tamanna naleqquppat.

Piumasaqaatinut USA-mi, Canadami, Australiami/New Zealandimi aamma Norgemi, EU-mi aamma Danmarkimi erngup pitsaassusaanik piumasaqaatit atorneqartartut aamma kalaallit nunaata imartaani killiliussat nassarineqartartut pillugit paasissutissat tamanut saqqummiunneqarsimasut tunngavigineqarput. Kalaallit nunaanni piumasaqaatitut killiliussat issittumi pissutsinut naleqquttumik isumannaallisaanermut uuttuutit iluaqutigalugit nunanit allaneersunit piumasaqaatini killiliussat appasinnerpaat akornanni amerlanertigut toqqarneqartarput. Kimittussutsit Kalaallit Nunaanni atugaanerusut aamma eqqarsaatigineqassapput. Kalaallit nunaanni piumasaqaatini killiliussat, aniatitsineq eqqortumik ingerlanneqarpat, erngup ajunngitsumik pitsaassuseqarnerata allanngortinnginnissaa qulakkiissavaa.

Piumasaqaatit taakku saniatigut uumassuseqartut kemiikkullu iltimik atuineq pillugu imermut minguttumut piumasaqaaatit (BOD_5 aamma COD) uku kiisalu kvælstoffi aamma fosfori tamakkiisoq aniatitsinrmi killiliussat aalajangersarneqarnerini atorneqassapput.

Uuttuutit	Kimittussuseq (mg/l)
BOD_5	15
COD	75
N tamakkiisoq	8
P tamakkiisoq	1.5

Ilanngussaq 3

Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermut avatangiisitigut ilaannaap pitsaasuusaanut piumasaqaatit

Silaannaap pitsaassusaanut piumasaqaatit uku Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermi atorneqassapput. Piumasaqaaatini siunertaq tassaavoq aatsitassarsiorfiup eqqannguata avataani sananeqaatit silaannarmik mingutsitsisut (gassit pujoralaallu) ajortumik sunniuteqarnissaannut uumassuseqartut illersorneqarnissaat Sananeqaatit silaannarmik mingutsitsisut pillugit killiliussat silaannarmi aamma kiviorsimasuni killiliussatut allanneqarput (Takussutissiaq 1).

Avatangiisitigut silaannaap pitsaassusaanik piumasaqaatit aatsitassarsiorfiusup iluani silaannarmik mingutsitsiffiusinnaasumut qanittumiittup avataaniittuni sumiiffinni atorneqassapput. Taamatut mingutsitsisuusinnaasunut ilaapput saffiugassanik aserorterutit, aatsitassarsiorfiit ammaannartut, saffiugassamik piiaanermi ujaqqanik sinnikunik ilitsiviit aamma aatsitassanik suliarinninnermit eqqakkat, nunap iluani aatsitassarsiorfimmiit silaannarissaatiniit aniatitsinerit, aqqusernit umiarsualiviillu usingiarfiusut. Sumiiffiit avammut killeqarfiusut suliamiit suliamut nassuiarneqassapput assersuutigalugu aatsitassarsiorfiusup qanoq ittuunera aamma nunami tigusiffiusumi killiliussat qanoq ittuuneri apeqqutaatillugit.

Takussutissiaq 1. Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermut avatangiisitigut silaannaap pitsaassusaanut piumasaqaatit.Mingutsitsinerit annertussusaat pillugit nalit silaannarmi agguaqatigiissillugu nalunaaquttap akunnerini 24-ni atuuttuupput. Kiviorsimasunut killiliussat tassaapput agguaqatigiissillugu qaammammi ataatsimi atuuttuupput.

	Silaannarmi mingutsitsinerit ($\mu g/m^3$/ullormut)	Kiviorsimasut ($\mu g/m^2$/qaammammut)
Gassit		
Kvælstofdioxid (NO_2)	100	-
Svovldioxid (SO_2)	125	-
Sananeqaat minnerit		
Arsenik (As)	0,010	120
Kadmium (Cd)	0,010	60
Krom (Cr)	0,50	-
Kanngussak (Cu)	10	-
Kobolt (Co)	0,10	-
Saviminissaq (Fe)	4,0	-
Aqerloq (Pb)	0,40	3000
Kviksølv (Hg)	0,10	1,5
Molybdæn (Mo)	5,0	-
Nikkel (Ni)	0,10	450
Sølv (Ag)	0,20	-
Thallium (Tl)	-	60
Uran (U)	0,30	-
Vanadium (V)	0,30	-
Zink (Zn)	60	-
Fluor (F)	1,0	
Akuutisat immikkuualuttut <2,5 µm ($PM_{2,5}$)	30	-
Akuutissat immikkuualuttut <10 µm (PM_{10})	50	-
Akuutissat immikkuualuttut katillugit		4,0 g/m^2/qaammammut

Avatangiisitigut silaannaap pitsaassusaanik piumasaqaatinut tunngaviupput Canadami, USA-mi, EU-mi, Danmarkimi, Norgemi, Australiami aamma Tysklandimi silaannaap pitsaassusissaanut piumasaqaatit atorneqartut pillugu paasissutissat tamanut saqqummiunneqarsimasut. Silaannaap pitsaassusaanik piumasaqaatinik aalajangersaanermi silaannarmi kimittussutsit agguaqatigiissillugu nalunaaqquttat akunneri 24-t sinnerlugit agguaqatigiissillugu atuuttuupput. Taamatut piffissamik agguaqatigiissitsineq anorip sukkassuia aamma silaannaap aalarulunneranik uuttuutitigut sumiiffinni sivikitsumik allanngorartarneri sillimaffigineqarput aamma sunniutaasinnaasut eqqarsaatigineqarlutik. Immikkoortunut ataasiakkaanut aamma kiviorarsimasunut tamarmiusunut piffissap agguaqatigiissinnera qaammammut ataatsimut inissinneqarpoq, tassa australiami aamma norgemi malitassat assigalugit. Silaannaap pitsaassusaanik killiliussat nunani allani toqqarneqartut atorneqartut killiliussatut najoqqutassat appasinnerpaaffiinut inissinneqarput, piffissamik agguaqatigiissitsinerni assigiinngissuseq apeqqutaatinnagu. Taamatut mianersortumik periuseqarneq pujoralammik partikilinnillu mingutsitsineq issittumi pinngortitami ataqatigiinnernut qanoq sunniuteqarsinnaanera pillugu misissuinerit ilisimasallu nalinginnaasumik amigaataaneri pissutigalugit..

Assersuutigalugu nukissiorfinniit, kissarsuuteqarfinniit, eqqakkanik ikuallaavinniit aamma suliarinninnermi atortuniit aniatitsinerit EU-mi malitassat eqqortissavaat (suliffissuit aniatitsineri pilugit EU-mi peqqussut – IE- peqqussut). Aqqusinikkoorutaanngitsunit maskiinanit nikissinnaasunit aniatitsinerit (soorlu maskiinat assaatit, bulldozerit, saavatigut usilersuutit, tunuatigut usilersuutit, qillerutit) EU-mi avatangiisitigut malitassanut naapertuutissapput (EU-mi aqqusinikkoorutaanngitsunit maskiinanit nikissinnaasunit aniatitsinerit pillugit peqqussutit). EU-mi malitassanik peqanngippat amerikami imaluunniit danmarkimi malitassat atorneqassapput. Teknologii pissarsiarineqarsinnaasoq pitsaanerpaaq (BAT) BREF-imi allagaatini erseqqissarneqarsimavoq.

NAALAKKERSUISUT

GOVERNMENT OF GREENLAND

Namminersorlutik Oqartussat

Aatsitassanik Suliassaqarfinnut Avatangiisinut Aqutsisoqarfik

Box 1614, 3900 Nuuk

Tel +299 345000

Email: paian@nanoq.gl

